

Wytyczne Miasta Ostrołęki

Wydanie I

Data wydania:
19.05.2014

WYTYCZNE

**dotyczące organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju
dziecka w placówkach oświatowo-wychowawczych, dla których
organem prowadzącym jest Miasto Ostrołęka**

Egzemplarz nr *5*

Opracował:	Sprawdził:	Zatwierdził:
<p>Inspektor w Wydziale Oświaty UM w Ostrołęce</p> <p><i>Gracyna Chrzanuda</i> (data, podpis)</p> <p>Psycholog PPP w Ostrołęce</p> <p><i>Ameto Audem-Molewajski</i> (data, podpis)</p>	<p>Dyrektor Wydziału Oświaty UM w Ostrołęce</p> <p>DYREKTOR Wydziału Oświaty</p> <p><i>Miroslaw Rosak</i> (data, podpis)</p>	<p>Prezydent Miasta Ostrołęki PREZYDENT MIASTA</p> <p><i>Janusz Kotowski</i> <i>19.05.2014</i> (data, podpis)</p>

1. Cel

Wytyczne ujednolicają zasady organizowania pomocy wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w placówkach oświatowo-wychowawczych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Ostrołęka.

2. Definicja

- 2.1.** Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka zwane dalej WWRD to interdyscyplinarne podejście, umożliwiające objęcie wielospecjalistyczną opieką dziecka i jego rodziny, którego podstawowym założeniem jest traktowanie rozwoju dziecka jako integralnego i całościowego procesu, warunkowanego przez czynniki genetyczne i środowiskowe, którego bazą jest aktywność, rozumiana jako skłonność wrodzona, warunkująca wszelkie zachowania. Aktywność umożliwia uczenie się - warunek ciągłego rozwoju człowieka.
- 2.2.** WWRD to także przygotowanie rodziców do postępowania z dzieckiem w sposób zgodny z zapisami indywidualnego programu wczesnego wspomaganie dziecka, a także kształtowanie pozytywnych relacji między rodzicem a specjalistą uczestniczącym we wspomaganie.
- 2.3.** WWRD rozumiane jest jako wczesne oddziaływanie rewalidacyjno – wychowawcze, stymulujące rozwój, które powinno być poprzedzone wielospecjalistyczną diagnozą. Przeznaczone dla dzieci, u których zdiagnozowano zagrożenie niepełnosprawnością lub niepełnosprawność i istnieje potrzeba stałego, wnikliwego śledzenia stanu ich zdrowia, psychomotorycznego rozwoju oraz realizowanie programu terapii uzależnionego od potrzeb zdrowotnych i rozwojowych dziecka przez stały zespół specjalistów.
- 2.4.** WWRD to prowadzenie dziecka od momentu rozpoznania zagrożenia do osiągnięcia dojrzałości szkolnej. Jest to działanie kompleksowe oparte na łączeniu diagnozy lekarskiej, diagnozy psychologiczno - pedagogiczno - logopedycznej ze wskazaniem działań rehabilitacyjnych, z opracowaniem i wdrożeniem indywidualnego programu rehabilitacyjno - terapeutycznego oraz z jego modyfikowaniem w związku z osiąganymi efektami lub ich brakiem przez interdyscyplinarny zespół specjalistów.

3. Zakres obowiązywania, odpowiedzialności oraz stosowanie

- 3.1.** WWRD jest organizowane w następujących placówkach oświatowo-wychowawczych w Ostrołęce:
 - 3.1.1.** Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrołęce, ul. Oświatowa 1;
 - 3.1.2.** Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym im. ks. Jana Twardowskiego w Ostrołęce, ul. R. Traugutta 9;
 - 3.1.3.** Przedszkolu Miejskim Nr 5 z Oddziałami Integrycyjnymi w Ostrołęce, ul. Piękna 12;
 - 3.1.4.** Przedszkolu Miejskim Nr 16 w Ostrołęce, ul. Powstańców 4.

- 3.2. Dopuszcza się organizowanie WWRD w innych placówkach oświatowo-wychowawczych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Ostrołęka za zgodą organu prowadzącego.
- 3.3. Niniejsze wytyczne stosowane są w zakresie kompleksowego terapeutycznego wsparcia dziecka i rodziny.
- 3.4. Koordynatorem WWRD na terenie Miasta Ostrołęki jest Dyrektor Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Ostrołęce.
- 3.5. Do zadań koordynatora należy w szczególności:
 - 3.5.1. popularyzacja problematyki rozwoju i wychowania małego dziecka poprzez udzielenie instruktażu specjalistom z innych placówek;
 - 3.5.2. ujednoczenie działań specjalistów placówek w zakresie WWRD;
 - 3.5.3. pomoc rodzicom/prawnym opiekunom w wyborze zespołu WWRD stosownie o niepełnosprawności dziecka i jego potrzeb oraz możliwości organizacyjnych placówki;
 - 3.5.4. kontakt z placówkami prowadzącymi działania w ramach WWRD i Wydziałem Oświaty Urzędu Miasta Ostrołęki;
 - 3.5.5. pomoc rodzicom/prawnym opiekunom dziecka w zgromadzeniu odpowiedniej dokumentacji potrzebnej do starania się o opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz informacji o ofercie placówek prowadzących WWRD;
 - 3.5.6. pomoc w organizowaniu szkoleń, konferencji o tematyce WWRD;
 - 3.5.7. przygotowywanie materiałów informacyjnych na temat WWRD;
 - 3.5.8. inne zadania wynikające z bieżących potrzeb, w tym organizowanie cyklicznych spotkań przedstawicieli placówek oświatowo – wychowawczych, w których prowadzone są zajęcia WWRD.
- 3.6. Dyrektorzy placówek odpowiadają za proces działań na rzecz organizacji WWRD w placówce, w tym kompletność dokumentów tj. wniosek z załączoną opinią o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, powiadomienie wnioskodawcy, decyzja dyrektora placówki, harmonogram zajęć terapeutycznych, indywidualny program terapeutyczny dziecka i rodziny podlegający wewnętrznej ewaluacji.
- 3.7. Dyrektor placówki odpowiada za weryfikację dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę. Koordynuje pracę powołanych zespołów WWRD w placówce.

4. Przedmiot wytycznych

- 4.1. Przedmiotem WWRD jest proces terapeutyczny, który stwarza szanse rozwojowe umożliwiające osiągnięcie etapów rozwojowych podopiecznych. Podjęcie działań stymulujących we wczesnym etapie rozwoju dziecka ma bezpośredni wpływ na osiągnięcie większej niezależności, samodzielności i lepszej jakości życia w okresie dorosłości.

- 4.2. Rodzina jest najważniejszym miejscem rozwoju każdego człowieka, jest pierwszym środowiskiem, w którym się rozwija, doświadcza emocji i swojego wpływu na otoczenie. Te funkcje rodziny są szczególnie istotne dla dziecka zagrożonego niepełnosprawnością lub niepełnosprawnego, gdyż pozostaje ono w niej dłużej niż inne dzieci i jest z nią silniej związane. Dzięki więziom emocjonalnym rodzina może odnieść znacznie większe sukcesy wychowawcze i rehabilitacyjne niż specjaliści. Osobami, które bezpośrednio wspomagają rozwój dziecka są zatem jego rodzice.
- 4.3. Zespół specjalistów wspomaga rozwój dziecka pośrednio, dostarczając rodzicom/prawnym opiekunom wiedzę oraz umiejętności do tego, aby w warunkach domowych mogli wspierać i monitorować rozwój swoich dzieci. Specjaliści wspierają proces WWRD poprzez dobór i organizowanie zajęć terapeutycznych (indywidualnych i grupowych), które uzupełnią indywidualny program rozwojowy realizowany przez rodziców. Zespół WWRD poprzez oddziaływania psychoedukacyjne wobec rodziców/prawnych opiekunów przygotowuje ich do realizacji programów domowych.
- 4.4. Nadrzędnym celem prowadzonych oddziaływań terapeutycznych jest:
- 4.4.1. jak najwcześniejsze wykrycie, zlikwidowanie bądź korygowanie zaobserwowanych u dziecka nieprawidłowości w rozwoju oraz odpowiednie dobranie ćwiczeń do jego indywidualnych potrzeb;
- 4.4.2. zapobieganie nieprawidłowościom rozwojowym, które można określić w trakcie diagnozy funkcjonowania dziecka i warunków, w jakich się ono rozwija;
- 4.4.3. ustalenie wieloprofilowego programu usprawniania dziecka z wielorakimi zaburzeniami;
- 4.4.4. wczesna kompleksowa profilaktyka niepełnosprawności;
- 4.4.5. przygotowanie i pomoc rodzinom w rehabilitowaniu dziecka w domu oraz świadomym, prawidłowym pielęgnowaniu dziecka (profilaktyka);
- 4.4.6. kształtowanie pozytywnych relacji, współpracy na poziomie rodzic/prawny opiekun – specjalista – terapeuta.

5. Podstawy prawne

- 5.1. Art. 71 b ust. 2a i 2b ustawy z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.1943 z póź. zm.) do 31 sierpnia 2017 r.
- 5.2. Art. 127 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59) od 1 września 2017 r.
- 5.3. Rozporządzenie MEN z dnia 11 października 2013 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz.U.2013 r. poz. 1257).
- 5.4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych,

w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z dnia 13 lutego 2013 r. poz. 199).

5.5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 173, poz. 1072).

5.6. Statut Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Ostrołęce, Statut Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. ks. Jana Twardowskiego w Ostrołęce, Statut Przedszkola Miejskiego Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi w Ostrołęce oraz Statut Przedszkola Miejskiego Nr 16 w Ostrołęce.

6. Baza lokalowa i wyposażenie

6.1.1. Miejscem prowadzenia zajęć w ramach WWRD w wyznaczonych placówkach są sale do terapeutycznych zajęć indywidualnych oraz grupowych odpowiednio przystosowane do potrzeb rozwojowych dziecka i spełniające wszelkie normy bezpieczeństwa.

6.1.2. Wyposażenie w sprzęt i środki dydaktyczne jest zgodne z potrzebami dzieci objętych WWRD.

6.1.3. Pomoce dydaktyczne są adekwatne do prowadzonych zajęć z dzieckiem.

6.1.4. Zajęcia w szczególności z dziećmi, które nie ukończyły 3-go roku życia, mogą być prowadzone także w domu rodzinnym.

7. Finansowanie

7.1. Realizacja zajęć WWRD odbywa się ze środków wyodrębnionych odpowiednio w planach finansowych poszczególnych placówek oświatowych i jest finansowana z subwencji oświatowej oraz dochodów własnych Miasta Ostrołęki. Zajęcia w ramach WWRD są bezpłatne dla beneficjentów.

7.2. Zajęcia WWRD, które są organizowane na podstawie opinii o potrzebie zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, uzyskanych z poradni psychologiczno-pedagogicznej do 30 września danego roku, winny być ujęte w arkuszu organizacyjnym placówki oraz w Systemie Informacji Oświatowej (SIO).

7.3. Zajęcia WWRD, organizowane na podstawie opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka uzyskanych po 30 września danego roku, będą finansowane poprzez przesunięcie środków z planu finansowego Miasta Ostrołęki do planów finansowych szkół i placówek. Zajęcia te należy przedstawiać w aneksach do arkuszy organizacyjnych placówek.

8. Uczestnicy zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

8.1. Uczestnikami zajęć WWRD zwanych dalej „zajęciami terapeutycznymi” są dzieci od urodzenia do chwili rozpoczęcia nauki w szkole.

8.2. Najważniejszym celem WWRD jest włączenie i zaangażowanie rodziców/prawnych opiekunów w proces terapii, ponieważ to oni najlepiej znają własne dziecko, jego potrzeby, mocne strony. Przy profesjonalnym wsparciu specjalistów są najbardziej kompetentnymi, pierwszymi terapeutami własnego dziecka.

9. Wydawanie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka

9.1. Opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydaje poradnia psychologiczno - pedagogiczna na wniosek rodziców/prawnych opiekunów dziecka.

9.2. Do wniosku rodzice/prawni opiekunowie dołączają:

9.2.1. zaświadczenie lekarskie ze stwierdzoną niepełnosprawnością i diagnozą;

9.2.2. orzeczenie o niepełnosprawności (jeśli dziecko posiada);

9.2.3. wyniki badań psychologicznych, pedagogicznych, lekarskich;

9.2.4. opinię o funkcjonowaniu dziecka z placówki (jeżeli dziecko uczęszcza).

9.3. Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydaje poradnia psychologiczno – pedagogiczna na posiedzeniach zespołu orzekającego. Jednocześnie poradnia informuje rodziców/prawnych opiekunów o placówkach na terenie Miasta Ostrołęki, w których realizowane są zajęcia WWRD.

9.4. Opinia o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydana przez zespół orzekający obowiązuje od momentu jej wydania do rozpoczęcia przez dziecko nauki w szkole.

9.5. Po uzyskaniu opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka rodzice/prawni opiekunowie składają wniosek o organizację zajęć WWRD dla ich dziecka do dyrektora odpowiedniej placówki.

10. Organizacja zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w placówkach

10.1. Nadzór nad organizacją i realizacją zajęć WWRD sprawuje dyrektor placówki, w której dziecko objęte zostało pomocą terapeutyczną.

10.2. Podstawą organizowania zajęć WWRD jest:

10.2.1. wniosek rodziców/prawnych opiekunów skierowany do dyrektora wybranej placówki o objęcie dziecka WWRD;

10.2.2. opinia o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydana przez poradnię psychologiczno – pedagogiczną.

10.3. Wnioski rodziców/prawnych opiekunów w sprawie objęcia dziecka zajęciami WWRD rozpatrywane są przez cały rok kalendarzowy.

10.4. Po złożeniu wniosku o objęcie dziecka zajęciami WWRD dyrektor placówki oraz członkowie zespołu ds. WWRD zapoznają się z dostarczoną dokumentacją

wnioskodawców. Następnie na mocy decyzji dyrektora placówki powołany zostaje zespół ds. WWRD dla danego dziecka.

- 10.5. Powołany zespół ds. WWRD przeprowadza diagnozę wieloprofilową dziecka na podstawie opinii poradni psychologiczno - pedagogicznej. Diagnoza wieloprofilowa dostarcza informacji o przyczynach trudności rozwojowych, o rodzinie i jej stosunku do problemów dziecka, podejmowanych przez rodzinę próbach poradzenia sobie z zaburzeniami oraz trudnościami wychowawczymi.
- 10.6. Na mocy wydanej decyzji powołany zespół przygotowuje indywidualny program WWRD.
- 10.7. Realizacja WWRD odbywa się na podstawie zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej zawartych w opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.
- 10.8. W przypadku gdy placówka nie zatrudnia odpowiednich do rodzaju problemów rozwojowych dziecka specjalistów lub nie dysponuje wolnymi miejscami na realizację WWRD, dyrektor wybranej placówki proponuje wnioskodawcy inną placówkę oferującą pomoc w ramach prowadzonej współpracy.
- 10.9. Zajęcia w ramach WWRD organizuje się w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu, w zależności od możliwości psychofizycznych dziecka i jego potrzeb.
- 10.10. Zajęcia odbywają się zgodnie z ilością przyznaną godzin przez zespół WWRD, według ustalonego harmonogramu zajęć.
- 10.11. Zajęcia z WWRD prowadzone są indywidualnie z dzieckiem i jego rodziną.
- 10.12. W przypadku dzieci, które ukończyły 3 rok życia zajęcia mogą być prowadzone w grupach liczących 2-3 dzieci z udziałem ich rodzin.
- 10.13. Miejsce prowadzenia zajęć, a także formę ich realizacji ustala dyrektor placówki w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami dziecka.
- 10.14. W okresie wakacji zajęcia w ramach WWRD nie odbywają się.
- 10.15. Korzystanie z pomocy w ramach WWRD jest dobrowolne i nieodpłatne.
11. **Prawa i obowiązki rodziców/prawych opiekunów dzieci biorących udział w zajęciach WWRD**
 - 11.1. Rodzice/prawni opiekunowie dziecka mają prawo do:
 - 11.1.1. udziału w zajęciach prowadzonych z ich dzieckiem oraz w zajęciach szkoleniowych i warsztatach organizowanych dla rodziców/prawnych opiekunów;
 - 11.1.2. rzetelnej informacji na temat potrzeb i możliwości rozwojowych dziecka;

- 11.1.3. uzyskiwania informacji z zakresu pracy z dzieckiem przekazywanych im przez terapeutów w formie instruktażu, porad, konsultacji;
- 11.1.4. udziału w zebraniach zespołu WWRD;
- 11.1.5. zgłaszania uwag i propozycji dotyczących indywidualnego programu WWRD;
- 11.1.6. uzyskania informacji pisemnej na temat prowadzonych oddziaływań terapeutycznych w ramach WWRD po złożeniu oficjalnego wniosku.

11.2. Rodzice/prawni opiekunowie dziecka zobowiązani są do:

- 11.2.1. niekorzystania z zajęć WWRD w innej placówce publicznej/niepublicznej na terenie Miasta Ostrołęki;
- 11.2.2. systematycznego uczestnictwa w zajęciach WWRD wraz z dzieckiem według ustalonego planu zajęć;
- 11.2.3. w razie choroby lub innej okoliczności uniemożliwiającej udział dziecka w zajęciach powiadomienia sekretariatu placówki (osobiście, telefonicznie lub pisemnie) o nieobecności dziecka.

11.3. W przypadku nieobecności dziecka na zajęciach nie ma możliwości ich odpracowania. W tym czasie rodzice/prawni opiekunowie mogą skorzystać z porady czy instruktażu terapeuty w zakresie pracy z dzieckiem.

12. Dokumentacja WWRD

12.1. W skład dokumentacji dziecka objętego WWRD wchodzi:

- 12.1.1. opinia o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka;
- 12.1.2. decyzja dyrektora placówki o przyznaniu zajęć WWRD;
- 12.1.3. plan i harmonogram współpracy z dzieckiem i rodzicem;
- 12.1.4. indywidualny program WWRD;
- 12.1.5. zgoda rodziców/prawnych opiekunów na udział dziecka w zajęciach oraz oświadczenie rodziców o niekorzystaniu z zajęć WWRD na terenie placówek publicznych Miasta Ostrołęki;
- 12.1.6. dzienniki zajęć potwierdzające pracę z dzieckiem;
- 12.1.7. ocena skuteczności udzielanej dziecku pomocy.

12.2. W skład dokumentacji zespołu wczesnego wspomaganie rozwoju wchodzi:

- 12.2.1. decyzja dyrektora placówki o powołaniu zespołu;
- 12.2.2. procedura WWRD;
- 12.2.3. harmonogram organizacji pracy zespołu.

13. Zespół ds. WWRD

13.1. Dyrektor placówki powołuje zespół do spraw wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

13.2. W skład zespołu WWRD wchodzi specjaliści, w szczególności: oligofrenopedagog, tyflopädagog lub surdopedagog oraz psycholog, pedagog, logopeda, inni specjaliści – w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny.

13.3. Pracą zespołu kieruje koordynator zespołu powołany przez dyrektora placówki.

13.4. Każde dziecko objęte zajęciami WWRD ma przydzielonego opiekuna, który jest odpowiedzialny za organizację i realizację procesu terapeutycznego oraz prawidłowy obieg dokumentów.

14. Zadania zespołu ds. WWRD

14.1. Do zadań zespołu WWRD należy:

14.1.1. ustalanie na podstawie opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz przeprowadzonej diagnozy, kierunków i harmonogramu działań WWRD;

14.1.2. opracowanie indywidualnego programu WWRD, z uwzględnieniem działań wspomagających rodzinę dziecka;

14.1.3. dokonywanie oceny efektywności i analizowanie skuteczności pomocy z zakresu WWRD udzielanej dziecku i jego rodzinie;

14.1.4. wprowadzanie zmian w indywidualnym programie WWRD stosownie do potrzeb dziecka i jego rodziny oraz planowanie dalszych działań;

14.1.5. w razie potrzeby nawiązanie współpracy z zakładem opieki zdrowotnej lub ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku niezbędnych form pomocy stosownie do jego potrzeb.

14.2. Zespół współpracuje z rodzicami/prawnymi opiekunami dziecka poprzez:

14.2.1. udzielanie pomocy rodzicom/prawnym opiekunom dziecka w nabywaniu postaw i zachowań pożądaných w kontaktach z dzieckiem;

14.2.2. udzielanie porad oraz prowadzenie konsultacji z rodzicami/prawnymi opiekunami dziecka w zakresie pracy z dzieckiem;

14.2.3. udzielanie pomocy rodzicom/prawnym opiekunom dziecka w przystosowaniu warunków domowych do potrzeb dziecka oraz w pozyskiwaniu i wykorzystywaniu w pracy z dzieckiem odpowiednich środków dydaktycznych i sprzętu wspomagającego rozwój.

14.3. Zespół szczegółowo dokumentuje działania prowadzone w ramach WWRD.

14.4. Dokumentację związaną z przebiegiem WWRD przechowuje sekretariat placówki, w której dziecko realizuje zajęcia.

14.5. Zespół pracuje zgodnie z opracowanym „Regulaminem zespołu WWRD”.

15. Rozdzielnik

Egz. Nr 1-17 - Dyrektorzy przedszkoli, szkół podstawowych

Egz. Nr 19 - Dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego

Egz. Nr 20 - Dyrektor Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Ostrołęce

Egz. Nr 21 - Wydział Oświaty Urzędu Miasta Ostrołęki